

Promemoria

Miljödepartementet

Tillfälliga åtgärder för att underlätta bränslebyte för fjärrvärmeanläggningar

Dnr M2022/01924

Oktober 2022

Innehållsförteckning

1	Promemorians huvudsakliga innehåll	4
2	Författningsförslag	5
2.1	Förslag till förordning om ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251)	5
2.2	Förslag till förordning om ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251)	7
2.3	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:112) om ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251)	8
2.4	Förslag till förordning om ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251)	9
2.5	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	10
2.6	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	13
3	Ärendet	14
4	Det finns risk för brist på gas	14
5	Gällande rätt avseende prövning och tillsyn av fjärrvärmeverk	16
5.1	Tillstånds- och anmälningsskyldighet för miljöfarlig verksamhet	16
5.2	Nationella och EU-rättsliga krav på förprövning vid ändring av en tillstånds- eller anmälningsskyldighet verksamhet	17
5.3	Anläggningar för förbränning omfattas av tillstånds- eller anmälningsskyldighet	18
5.4	Generella föreskrifter gäller parallellt med villkoren i tillståndet	19
5.5	Miljötillsyn	20
6	Åtgärder för att underlätta byte av bränsle för fjärrvärmeanläggningar	21
6.1	Anmälningsskyldighet ersätter tillståndsskyldighet vid ändring av verksamheten	21
6.2	Undantag från kravet på tillstånd om verksamheten kan antas medföra en betydande miljöpåverkan	24
6.3	Anmälan innehåll	25
6.4	Myndighetens hantering och beslut med anledning av anmälan	27
6.5	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	29
7	Konsekvenser	29
7.1	Konsekvenser för staten	29
7.2	Konsekvenser för kommunerna	30
7.3	Konsekvenser för företag och enskilda	31
7.4	Konsekvenser för människors hälsa och miljön	31

7.5	Bedömning av om förslaget överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU.....	32
-----	---	----

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås tillfälliga ändringar i miljöprövningsförordningen (2013:251) och förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Syftet med förslagen är att möjliggöra ett snabbare byte av bränsle i befintliga anläggningar för produktion av fjärrvärme eller fjärrvärme och el som i dag drivs med gas, om det finns en överhängande risk för brist på gas.

Förslagen innebär att tillfälliga ändringar av en verksamhet för produktion av fjärrvärme eller fjärrvärme och el ska kunna genomföras utan att föregås av en tillståndsprövning. Verksamhetsutövaren ska ha möjlighet att, i stället för att ansöka om tillstånd, anmäla ändringarna till tillsynsmyndigheten.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 31 december 2022 och upphöra att gälla den 1 oktober 2023.

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till förordning om ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251)

Härigenom föreskrivs i fråga om miljöprövningsförordningen (2013:251)¹ dels att 1 kap. 11 och 13 §§ ska ha följande lydelse, dels att det ska införas en ny paragraf, 1 kap. 5 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

5 b §²

Trots 4 § krävs det inte tillstånd till en tillfällig ändring av en verksamhet enligt 21 kap. 8–10 §§ som använder gas som bränsle, om ändringen behövs till följd av en överhängande risk för brist på gas och verksamheten avser produktion av

1. fjärrvärme, eller

2. fjärrvärme och el.

Det krävs dock tillstånd om ändringen leder till att verksamhetens totala installerade tillförda effekt ökar eller om verksamheten omfattas av en annan verksamhetskod.

11 §³

Anmälningssplikten gäller även ändringar av en verksamhet

1. som avses i 3 § eller som omfattas av ett sådant tillstånd utan att vara tillståndspliktig, om ändringen inte är tillståndspliktig enligt 4 §,

2. om ändringen undantas från tillståndsplikt enligt 5 eller 5 a §, eller
2. om ändringen undantas från tillståndsplikt enligt 5, 5 a eller 5 b §, eller

3. som avses i 10 §, om ändringen har betydelse från störningssynpunkt.

¹ Förordningen omtryckt 2016:1188.

² Tidigare 5 b § upphävd genom 2020:529.

³ Senaste lydelse 2022:111.

Bestämmelser om anmälningar finns i 22, 24–27 *b* och 46 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Bestämmelser om anmälningar finns i 22, 24–27 *c* och 46 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 31 december 2022.
 2. Bestämmelserna i 1 kap. 5 b § tillämpas även på anmälningar som har gjorts före ikraftträdandet.

2.2 Förslag till förordning om ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251)

Härigenom föreskrivs att det i miljöprövningsförordningen (2013:251)¹ närmast efter 1 kap. 5 § ska införas en ny rubrik som ska lyda ”Tillfälligt undantag från tillståndsplikt”.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2023.

¹ Förordningen omtryckt 2016:1188.

2.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:112) om ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 11 och 13 §§ i stället för lydelsen enligt förordningen (2022:112) om ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

11 §

Anmälningsplikten gäller även ändringar av en verksamhet

1. som avses i 3 § eller som omfattas av ett sådant tillstånd utan att vara tillståndspliktig, om ändringen inte är tillståndspliktig enligt 4 §,

2. om ändringen undantas från tillståndsplikt enligt 5 §, eller

2. om ändringen undantas från tillståndsplikt enligt 5 *eller 5 b* §, eller

3. som avses i 10 §, om ändringen har betydelse från störningssynpunkt.

13 §

Bestämmelser om anmälningar finns i 22, 24–27 a och 46 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Bestämmelser om anmälningar finns i 22, 24–27 a, 27 *c* och 46 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

2.4 Förslag till förordning om ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251)

Härigenom föreskrivs i fråga om miljöprövningsförordningen (2013:251)¹ dels att 1 kap. 5 b § ska upphöra att gälla, dels att rubriken närmast efter 1 kap. 5 § ska utgå, dels att 1 kap. 11 och 13 §§ ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt avsnitt 2.3

Föreslagen lydelse

1 kap.

11 §²

Anmälningssplikten gäller även ändringar av en verksamhet

1. som avses i 3 § eller som omfattas av ett sådant tillstånd utan att vara tillståndspliktig, om ändringen inte är tillståndspliktig enligt 4 §.

2. om ändringen undantas från tillståndsplikt enligt 5 eller 5 b §, eller

3. som avses i 10 §, om ändringen har betydelse från störningssynpunkt.

13 §³

Bestämmelser om anmälningar finns i 22, 24–27 a, 27 c och 46 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Bestämmelser om anmälningar finns i 22, 24–27 a och 46 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 2023.

¹ Förordningen omtryckt 2016:1188.

² Senaste lydelse [0000:00].

³ Senaste lydelse [0000:00].

2.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Härigenom föreskrivs¹ att det i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska införas två nya paragrafer, 25 h och 27 c §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 h §²

En anmälan som avser en ändring av en verksamhet enligt 1 kap. 5 b § miljöprövningsförordningen (2013:251) ska utöver det som anges i 25 § 1 innehålla

1. uppgifter som visar att verksamheten är en sådan verksamhet som avses i 1 kap. 5 b § miljöprövningsförordningen och att ändringen behövs till följd av en överhängande risk för brist på gas,

2. uppgifter om vilken period det finns behov av att bedriva den ändrade verksamheten,

3. en redogörelse för de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa negativa miljöeffekter,

4. en redogörelse för de bestämmelser, villkor och försiktighetsmått som gäller för verksamheten enligt befintliga tillstånd eller andra beslut, och

5. en icke-teknisk sammanfattning av uppgifterna i anmälan.

Om ändringen avser en verksamhet enligt 21 kap. 8 eller 9 § miljöprövningsförordningen och ändringen kan ha en betydande negativ inverkan på människors hälsa eller miljön ska anmälan dessutom innehålla uppgifter

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar).

² Tidigare 25 h § upphävd genom 2020:531.

1. om användning av råvaror, andra insatsvaror och ämnen,
2. den energi som används eller genereras i anläggningen,
3. om förhållandena inom anläggningens område,
4. om utsläppskällor och typ och mängd av utsläpp med en redogörelse för vilka betydande effekter på miljön som utsläppen kan orsaka,
5. om den teknik och metod som ska förebygga eller minska utsläpp och en översikt över de alternativa tekniker, metoder och åtgärder som övervägts,
6. om åtgärder för övervakning och kontroll av utsläpp,
7. om åtgärder för att förebygga att avfall produceras, förbehandla avfall för återanvändning, materialåtervinna avfall och återvinna avfall, och
8. som visar att risken är liten för att verksamheten medför föroreningskada inom det område verksamheten ska bedrivas alternativt en statusrapport i enlighet med 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen (2013:250), om en sådan inte redan getts in.

27 c §

Den myndighet som handlägger ett anmälningsärende som avses i 25 h § ska handlägga ärendet skyndsamt. När ärendet är tillräckligt utrett ska myndigheten besluta att godkänna anmälan, eller vid behov i ett föreläggande besluta om försiktighetsmått eller förbud enligt miljöbalken, om verksamhetsutövaren inte föreläggs att ansöka om tillstånd enligt 9 kap. 6 a § miljöbalken.

Beslut om försiktighetsmått får avvika från det som gäller enligt verksamhetens tillstånd. Ett beslut att godkänna en anmälan eller ett föreläggande om försiktighetsmått

ska ange under vilken tid som den ändrade verksamheten får bedrivas. Tiden får sättas längst till och med den 30 september 2023.

I det fall anmälan avser en verksamhet enligt 21 kap. 8 eller 9 § miljöprövningsförordningen (2012:251) och ändringen kan ha en betydande negativ inverkan på människors hälsa eller miljön ska

1. ett föreläggande om försiktighetsmått

a) innehålla det som en dom ska innehålla enligt 22 kap. 25 eller 25 f § miljöbalken,

b) utformas i enlighet med 11 a § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899), och

2. myndigheten skicka föreläggandet till Naturvårdsverket för tillgängliggörande.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 31 december 2022.
 2. Bestämmelserna i 25 h och 27 c §§ tillämpas även på anmälningar som har gjorts före ikraftträdandet.

2.6 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Härigenom föreskrivs att 25 h och 27 c §§ i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska upphöra att gälla.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 2023.

2. En verksamhet som bedrivs per den 30 september 2023 efter anmälan enligt den upphävda 25 h § och som omfattas av ett beslut om godkännande eller föreläggande om försiktighetsmått enligt den upphävda 27 c § får, om en ansökan om tillstånd har kommit in till tillståndsmyndigheten senast den 30 september 2023, fortsätta att bedrivas till dess ansökan har prövats slutligt.

3. I fråga om verksamheter som får fortsätta att bedrivas enligt punkt 2 får tillsynsmyndigheten besluta om förelägganden om försiktighetsmått eller förbud enligt den upphävda 27 c §.

3 Ärendet

Regeringskansliet har undersökt behovet av ändringar i regelverket för miljöprövning av anläggningar för produktion av fjärrvärme eller fjärrvärme och el som i dag drivs helt eller delvis med gas, i händelse av brist på tillgång till gas. Ansvariga myndigheter har identifierat att det finns en förhöjd risk för störningar i energiförsörjningen. I dagsläget finns det tillräckligt med gas i det västsvenska gasnätet för att fjärrvärmeproduktionen ska kunna fortgå, men ansvariga myndigheter bedömer att beredskapen för att hantera en minskad tillförsel behöver förbättras. Under arbetet har samråd skett med bland annat Statens energimyndighet (Energimyndigheten) och Naturvårdsverket.

4 Det finns risk för brist på gas

Sverige och Danmark har en gemensam gasmarknad och den danska försörjningssituationen är helt avgörande för den svenska. Sverige har ett transmissionsnät för gas längs västkusten, från Trelleborg i söder till Stenungsund i norr. Nätet har en förgrening in i landet upp till Gnosjö. Cirka 99 procent av all rörbunden gas importeras från Danmark. Sammantaget når det västsvenska naturgasnätet 33 kommuner.

Fjärrvärme är den vanligaste uppvärmningsformen i Sverige. Ungefär hälften av all uppvärmning kommer från fjärrvärme. Ett flertal fjärrvärmeanläggningar som är kopplade till det västsvenska naturgasnätet använder i huvudsak gas som bränsle. Med fjärrvärmeanläggning avses i det här sammanhanget en anläggning som producerar värme till fjärrvärmenätet. Även kraftvärmeanläggningar har stor betydelse för värmeproduktionen. De producerar både fjärrvärme och el. Flera industrier som använder rörbunden gas levererar också spillvärme till fjärrvärmenätet. El- och fjärrvärmeproduktionen i södra Sverige använder vintertid normalt minst 3 000 MWh/dag.

Historiskt har förbrukningen i det europeiska gasnätet som det sydvästsvenska gasnätet är en del av, följt ett säsongsmönster. Under sommaren råder låg förbrukning och låga priser på gas. Då fylls lager kopplade till nätet med billig gas som kan användas på vintern, när efterfrågan och priset är högre. En normal vinter kräver fortsatt tillförsel av gas till nätet och samtidig utmatning från gaslager. Vid utgången av vintern brukar det finnas en del gas kvar i lagren, men mängden beror delvis på hur kall vintern varit. Efter vintern minskar gasförbrukningen och en ny lagringssäsong tar vid.

Den 21 juni 2022 utlyste Energimyndigheten en s.k. tidig varning för det västsvenska naturgasnätet i enlighet med förordningen (EU) 2017/1938 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas. Anledningen var minskade gasleveranser till EU via gasledningen Nord Stream 1. I september meddelade den ryska gasleverantören Gazprom att Nord Stream 1 är ur bruk på obestämd tid. Den 26 och 27 september 2022 upptäcktes läckor på ledningen Nord Stream 1 och även på ledningen Nord

Stream 2 som aldrig tagits i drift. Detta har inte förändrat krisnivån för gas i Sverige, utan den tidiga varningen ligger fortfarande kvar. Tidig varning är den lägsta av tre möjliga krisnivåer för gas. Det är en signal från Energimyndigheten till branschaktörer och gaskonsumenter anslutna till det västsvenska gasnätet, om att gasmarknaden är ansträngd och en försämrad gasförsörjningssituation kan uppstå. Motsvarande varning har utlysts av Danmark. Försörjningssituationen för gas i Sverige är för närvarande robust i betydelsen att gasförsörjningen täcker all efterfrågan och att lagren i Europa och i den svensk-danska delen av systemet är välfyllda inför vintern. I Tyskland, varifrån den mesta gasen levereras, har den behöriga myndigheten utlyst krisnivå beredskap, vilket är den andra krisnivån. Europeiska unionens råd har varit tydlig med att det inför vintern 2022/2023 finns en betydande risk för att leveranserna av gas från Ryssland till Europa kommer att upphöra helt, och har antagit en rådsförordning för att kunna hantera situationen (rådets förordning 2022/1369 av den 5 augusti 2022 om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas). Förordningen omfattar bland annat en frivillig förbrukningsreduktion på 15 procent och en möjlighet att besluta om unionsberedskap varvid förbrukningsreduktionen skulle bli obligatorisk. Utifrån den frivilliga förbrukningsreduktionen har Energimyndigheten haft förnyad kontakt med gasförbrukare och bl.a. informerat om vägledandeförbrukningsnivåer. Förbrukningsminskningen av gas i Sverige överstiger för närvarande 15 procent, sannolikt till följd av höga priser.

Den senaste tidens höga pris på gas indikerar en förväntan om en knapphet på gasmarknaden och för vintern 2022/23 bedöms situationen för Europas energiförsörjning vara ansträngd.

Gaslagernivåerna i EU är goda, men tillförseln till gasnätet från Ryssland har minskat betydligt under året och kan komma att fortsätta minska samtidigt som den endast till viss del har ersatts av tillförsel från annat håll. Begränsad tillförsel under vintermånaderna och under sommaren 2023 innebär sämre förutsättningar att uppnå nödvändiga lagernivåer inför vintern 2023/2024 än inför kommande vintersäsong. Även om efterfrågan tillgodoses för närvarande finns det alltså en påtaglig risk för att det kommer behövas åtgärder för förbrukningsreduktion av gas sett till ett längre tidsperspektiv. Utfallet påverkas av å ena sidan omfattningen av förbrukningen och å andra sidan möjlighet till tillförsel av gas.

Inom EU används gas till elproduktion och under 2021 var drygt 20 procent av elen baserad på gas. De höga gaspriserna slår igenom på elmarknaden där höga elpriser redan förekommer, och risken för ännu högre elpriser är stor om inte åtgärder vidtas. Den ansträngda gasförsörjningen påverkar alltså elförsörjningen samtidigt som elförsörjningen i EU också är ytterligare ansträngd av bland annat importstopp av el till Finland och Baltikum, låga nivåer i flera vattenmagasin och underhållsbehov för kärnkraftverk.

Vid en situation där möjligheten att importera gas från Danmark minskar eller upphör behöver kraft- och fjärrvärmeleverantörer säkerställa att värmeleveranser till fjärrvärmenäten kan upprätthållas på annat sätt. Många anläggningar kan klara hela eller delar av sin produktion om de tillfälligt övergår från gas till andra bränslen.

De kraft- och fjärrvärmeanläggningar som använder rörbunden gas för sin energiproduktion gör det främst när efterfrågan på värme är särskilt stor, det vill säga när det är som kallast. Ett bortfall av den gaseldade värmeproduktionen kan innebära att värmeleveranserna helt eller delvis inte kan upprätthållas dessa delar av Sverige. Beroende på bland annat hur fjärrvärmenätet är konstruerat, vilka alternativa energikällor och produktionsenheter som finns och hur tillgången på el ser ut kan konsekvenserna variera mellan olika platser, situationer och tidpunkter.

Vilka åtgärder som behöver vidtas kommer sannolikt att variera över olika delar av landet och beror av flera yttre faktorer som bland annat utomhustemperatur, gastillgång och tillgänglighet i befintlig elproduktion. Åtgärder som skulle kunna vara tekniskt möjliga på kort sikt för att upprätthålla värmeförsörjningen är att övergå från gas till exempelvis bioolja eller eldningsolja (EO1 och EO5). Vid vissa anläggningar kan denna typ av tekniska förändringar genomföras inom ramen för befintliga tillstånd eller utan anmälan, men för många verksamheter är det inte möjligt med sådan ändring. De kan t.ex. ha begränsningar i sina miljötillstånd som gör att det inte är möjligt att byta bränsle eller under en längre tid driva anläggningen med ett alternativt bränsle.

5 Gällande rätt avseende prövning och tillsyn av fjärrvärmeverk

5.1 Tillstånds- och anmälningsplikt för miljöfarlig verksamhet

Enligt gällande miljölagstiftning krävs det ett tillstånd eller en anmälan för att påbörja miljöfarliga verksamheter. Krav på tillstånd följer av 9 kap. miljöbalken och preciseras närmare i miljöprövningsförfordningen. I förfordningen regleras vilka verksamheter som omfattas av tillståndsplikt (A eller B) och vilka verksamheter som omfattas av anmälningsplikt (C).

De verksamheter som markeras med ett ”-i” i miljöprövningsförfordningen är industriutsläppsverksamheter. Sådana verksamheter omfattas av ytterligare bestämmelser, bland annat i industriutsläppsförfordningen (2013:250).

Det svenska regelverket är en del av genomförandet av EU-rättsakter, däribland Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (MKB-direktivet) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar) (industriutsläppsdirektivet). Både MKB-direktivet och industriutsläppsdirektivet reglerar krav på tillståndsprövning samt redovisning och bedömning av miljökonsekvenser inför tillståndsbeslut. Det EU-rättsliga kravet på tillståndsplikt innebär att en förprövning ska ske av en verksamhet eller åtgärds miljöeffekter innan den får starta.

En verksamhet som omfattas av tillståndsplikt B prövas av miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen medan en verksamhet som omfattas av tillståndsplikt A prövas av mark- och miljödomstol (1 kap. 6 § miljöprövningsförordningen). Vilket underlag som ska ligga till grund för prövningen regleras bland annat i 6 och 22 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966). Bedömningen av en verksamhets miljöeffekter ska relatera till den specifika verksamheten och förutsättningarna i miljön vid en prövning i varje enskilt fall.

Genom prövningen får verksamhetsutövaren ett rättskraftigt tillstånd i vilket förutsättningarna för att bedriva verksamheten regleras genom villkor. Ett tillstånd kan vara tidsbegränsat men många tillstånd gäller utan tidsbegränsning. Ett tillstånd kan under vissa förutsättningar ändras på initiativ av verksamhetsutövaren eller av vissa myndigheter, antingen genom en ansökan om ändring av tillstånd eller en ansökan om omprövning.

För anmälningspliktiga verksamheter eller anmälningspliktiga ändringar av verksamheter gäller att verksamheten eller åtgärden inte får påbörjas utan att vara anmäld till tillsynsmyndigheten, (1 kap. 10 och 11 §§ miljöprövningsförordningen). En sådan verksamhet eller åtgärd kan påbörjas tidigast sex veckor från det att anmälan gavs in till tillsynsmyndigheten om inte tillsynsmyndigheten bestämmer annat (9 kap. 6 c § miljöbalken). För verksamheter som omfattas av MKB-direktivets krav på bedömning av om en verksamhet kan antas medföra betydande miljöpåverkan gäller att tillsynsmyndigheten måste bedöma att verksamheten inte kan antas innebära betydande miljöpåverkan innan den får påbörjas (25 § 2 och 26 a §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd). Om verksamheten kan antas innebära betydande miljöpåverkan ska verksamhetsutövaren föreläggas att ansöka om tillstånd.

Regleringen med tillstånds- och anmälningsplikt syftar till att säkerställa att effekterna av en miljöfarlig verksamhet ska kunna prövas i varje enskilt fall innan verksamheten påbörjas och att säkerställa allmänhetens deltagande.

5.2 Nationella och EU-rättsliga krav på förprövning vid ändring av en tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet

Det krävs tillstånd för att ändra en tillståndspliktig verksamhet om ändringen i sig innebär en sådan verksamhet eller åtgärd som är tillståndspliktig enligt 2–32 kap. miljöprövningsförordningen eller om ändringen i sig eller tillsammans med tidigare ändringar innebär att en olägenhet av betydelse för människors hälsa eller miljön kan uppkomma (1 kap. 4 § miljöprövningsförordningen). Om tillstånd krävs kan ändring av tillståndspliktiga verksamheter ske genom att hela verksamheten tillståndsprövas på nytt eller i vissa fall genom en prövning av själva ändringen, s.k. ändringstillstånd (16 kap. 2 a § miljöbalken).

Enligt industriutsläppsdirektivet gäller krav på tillstånd för industriutsläppsverksamheter (artikel 4). Tillstånd krävs även för väsentliga ändringar av en verksamhet (artikel 20). En väsentlig ändring är en ändring

som kan ha en betydande negativ inverkan på människors hälsa eller miljön (artikel 3.9).

Enligt MKB-direktivet ska medlemsstaterna vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att projekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan bland annat på grund av deras art, storlek eller lokalisering blir föremål för krav på tillstånd och en bedömning av deras miljöpåverkan innan tillstånd ges (artikel 2.1). Av direktivet framgår dock att medlemsstaterna, efter bedömning från fall till fall och inom ramen för den nationella lagstiftningen, får besluta att inte tillämpa direktivet på projekt eller delar av projekt som enbart avser beredskapen vid civila olyckor och kriser om medlemsstaten anser att det skulle inverka negativt på dessa syften (artikel 1.3).

Ett bränslebyte kan i vissa fall medföra ändrade krav enligt annan lagstiftning som följer av EU-rätten. Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU av den 4 juli 2012 om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och om ändring och senare upphävande av rådets direktiv 96/82/EG (Sevesodirektivet) har bland annat genomförts genom lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen). Enligt 7 § sistnämnda lag ska en verksamhetsutövare vars verksamhet omfattas av lagen ge in en skriftlig anmälan till länsstyrelsen i det län där verksamheten ligger. En anmälningspliktig verksamhet får påbörjas tidigast sex veckor efter det att anmälan har gjorts, om inte länsstyrelsen beslutar något annat. För verksamheter som tillhör viss kravnivå ska enligt 10 § en säkerhetsrapport upprättas och ges in till länsstyrelsen. Enligt 5 § förordningen (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesoförordningen) gäller anmälningsplikt inte för verksamheter som omfattas av tillståndsplikt enligt 9 kap. 6 § miljöbalken. Enligt 6 § sista stycket samma förordning behöver en anmälan om ändring av verksamheten inte lämnas in när ändringen kräver tillstånd enligt 9 kap. 6 § miljöbalken. Enligt förslagen i den här promemorian kommer vissa verksamheter som i vanliga fall är tillståndspliktiga att undantas från kravet på tillstånd vid ändring av verksamheten. Sevesolagens anmälningsplikt kommer därmed att gälla för verksamheter som omfattas av Sevesolagen men som tillfälligtvis undantas från kravet på tillstånd.

5.3 Anläggningar för förbränning omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt

Större anläggningar för förbränning omfattas antingen av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt 21 kap. miljöprövningsförordningen. Detta innebär att sådana verksamheter inte får bedrivas utan tillstånd respektive anmälan till tillsynsmyndigheten.

Tillståndsplikt A och verksamhetskod 40.40-i gäller för anläggning för förbränning med en total installerad tillförd effekt av mer än 300 megawatt (21 kap. 8 §). Tillståndsplikt B och verksamhetskod 40.50-i gäller för anläggning för förbränning med en total installerad tillförd effekt av minst 50 megawatt men högst 300 megawatt (21 kap. 9 §). Tillståndsplikt B och

verksamhetskod 40.51 gäller för anläggning för förbränning med en total installerad tillförd effekt av mer än 20 megawatt men mindre än 50 megawatt (21 kap. 10 §). Anmälningsplikt C och verksamhetskod 40.60 gäller för anläggning för förbränning med en total installerad tillförd effekt av mer än 500 kilowatt men högst 20 megawatt, om annat bränsle används än enbart fossil eldningsolja eller biogen eller fossil bränslegas, eller mer än 10 megawatt men högst 20 megawatt, om inget annat bränsle används än fossil eldningsolja eller biogen eller fossil bränslegas. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är anmälningspliktig gasturbinanläggning med en total installerad tillförd effekt av högst 20 megawatt eller avser en stationär förbränningsmotor avsedd endast som reservaggregat vid elavbrott. (21 kap. 11 §).

5.4 Generella föreskrifter gäller parallellt med villkoren i tillståndet

Bestämmelser om försiktighetsmått för förbränningsanläggningar finns i förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar och förordningen (2018:471) om medelstora förbränningsanläggningar.

Med en stor förbränningsanläggning avses en anläggning där den sammanlagda installerade tillförda effekten är 50 megawatt eller större (6 § förordningen om stora förbränningsanläggningar). För att avgöra om anläggningen överskrider 50 megawatt installerad tillförd effekt ska effekten för alla enskilda förbränningsanläggningar på platsen summeras. Summeringen gäller för alla pannor, gasturbiner och stationära förbränningsmotorer oavsett vilka bränslen som används (6 och 36 §§ förordningen om stora förbränningsanläggningar). Förordningen om stora förbränningsanläggningar genomför huvuddelen av kapitel III i industriutsläppsdirektivet. I förordningen anges krav på högsta tillåtna utsläpp av stoft, kväveoxider, svaveldioxid och kolmonoxid. Det är också beskrivet hur utsläppen ska kontrolleras. Förordningen anger den lägsta tillåtna miljöambitionen för verksamheterna. Förordningen gäller utöver de villkor som gäller för verksamheten enligt en dom eller ett beslut om tillstånd (16 §). Villkoren i tillståndet innebär i många fall strängare krav än vad förordningen anger. I förordningen finns bestämmelser om dispens från vissa minimikrav.

Tillsynsmyndigheten får ge dispens från en skyldighet att följa ett begränsningsvärde om det enda bränsle som normalt används i förbränningsanläggningen är en gas och ett plötsligt avbrott i gasförsörjningen gör att det i förbränningsanläggningen undantagsvis behöver användas en annan typ av bränsle som skulle innebära att förbränningsanläggningen vid en normal användning av det bränslet skulle behöva vara utrustad med rökgasrening (82 §). En dispens ska vara tidsbegränsad och får gälla i högst tio dagar. Dispensen får dock ges för längre tid, om det behövs för att upprätthålla energiförsörjningen och om detta behov är tvingande.

Med en medelstor förbränningsanläggning avses en anläggning där den sammanlagda installerade tillförda effekten är högst 50 megawatt men minst 1 megawatt (4 § förordningen om medelstora förbränningsanlägg-

ningar). Även i detta fall ska enskilda pannors effekt sammanräknas för att bedöma anläggningens storlek.

Förordningen om medelstora förbränningsanläggningar genomför huvuddelen av direktivet 2015/2193/EU om begränsning av utsläpp till luften av vissa föroreningar från medelstora förbränningsanläggningar. Även denna förordning innehåller bestämmelser om krav på högsta tillåtna utsläpp av stoft, kväveoxider och svaveldioxid samt bestämmelser om hur utsläppen ska kontrolleras. Förordningen innehåller också bestämmelser om dispens från begränsningsvärden på grund av avbrott i bränsleförsörjning. Tillsynsmyndigheten får under vissa förutsättningar ge dispens från skyldigheten att följa ett begränsningsvärde för svaveldioxid och från skyldigheten att följa ett begränsningsvärde för utsläpp till luft om det enda bränsle som normalt används i förbränningsanläggningen är en gas och ett plötsligt avbrott i gasförsörjningen gör att det i anläggningen behöver användas en annan typ av bränsle som vid normal användning kräver att anläggningen ska vara utrustad med rökgasrening (39 och 40 §§).

För de minsta förbränningsanläggningarna krävs varken tillstånd eller anmälan enligt miljöprövningsförordningen.

För de förbränningsanläggningar som omfattas av industriutsläppsdirektivet så finns även materiella krav i slutsatser om bästa tillgängliga teknik, så kallade BAT-slutsatser. BAT-slutsatser är införda i svensk rätt genom föreskrifter i industriutsläppsförordningen (2013:50). BAT-slutsatser för stora förbränningsanläggningar (Large Combustion Plants [LCP]) har antagits genom kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/2326 av den 30 november 2021 om fastställande av BAT-slutsatser för stora förbränningsanläggningar, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU. Beslutet ersätter ett tidigare beslut om BAT-slutsatser.

5.5 Miljötillsyn

Tillsynen ska säkerställa syftet med miljöbalken och föreskrifter som har meddelats med stöd av balken (26 kap. 1 § första stycket miljöbalken). Tillsynsmyndigheten ska för detta ändamål, på eget initiativ eller efter anmälan, i nödvändig utsträckning kontrollera att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken följs samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse (26 kap. 1 § andra stycket 1 miljöbalken). I fråga om bland annat miljöfarlig verksamhet som omfattas av tillstånd ska tillsynsmyndigheten även fortlöpande bedöma om villkoren är tillräckliga (26 kap. 1 § andra stycket 3 miljöbalken).

En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas (26 kap. 9 § första stycket miljöbalken). Beslut om förelägganden eller förbud får förenas med vite (26 kap. 14 § första stycket miljöbalken).

Ansvar för tillsyn framgår av miljöbalken (26 kap. 3 §). Den närmare fördelningen av ansvaret för tillsyn och tillsynsvägledning inom olika

områden framgår av miljötillsynsförordningen (2011:13). Tillsynen av anläggningar för förbränning utförs av länsstyrelser och kommuner. Det är länsstyrelserna som har ansvar för tillsyn över tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter, men tillsynen kan överlåtas till en kommun.

Som framgår i avsnitt 5.1 kan tillsynsmyndigheter hantera vissa ändringar av en tillståndspliktig verksamhet inom ramen för en anmälan om en ändring av verksamheten. Men för flera frågor som kan uppkomma till följd av ändrad tillståndspliktig verksamhet eller omställning saknar tillsynsmyndigheten befogenhet att godkänna eller fatta beslut om ändringar eller ge dispenser.

6 Åtgärder för att underlätta byte av bränsle för fjärrvärmeanläggningar

6.1 Anmälningsskyldighet ersätter tillståndsskyldighet vid ändring av verksamheten

Förslag: En tillståndspliktig anläggning för förbränning som avser produktion av fjärrvärme eller fjärrvärme och el och som använder gas som bränsle ska få ändras efter anmälan i stället för efter tillståndsprövning, om det behövs till följd av en överhängande risk för brist på gas.

Det ska dock krävas tillstånd om ändringen leder till att verksamhetens totala installerade tillförda effekt ökar eller om verksamheten omfattas av en annan verksamhetskod.

En ändring av en tillståndspliktig anläggning för förbränning som sker genom en anmälan, till följd av en överhängande risk för brist på gas, ska avse en begränsad tidsperiod. Ett beslut att godkänna en sådan anmälan eller ett föreläggande om försiktighetsmått med anledning av en sådan anmälan får som längst avse tiden fram till och med den 30 september 2023.

Skälen för förslaget

Ändring av tillståndsprövade anläggningar för förbränning

Bristen på gas i Europa kan påverka svenska anläggningars förmåga att upprätthålla energiförsörjningen. En risk för brist på gas kan innebära att verksamhetsutövare behöver byta bränsle för att anläggningen ska kunna fortsätta drivas. Verksamhetsutövaren för en fjärrvärme- eller kraftvärmeanläggning som använder gas som bränsle bör ges möjlighet att snabbt hantera de ändrade förutsättningarna och vidta nödvändiga åtgärder så att verksamheten kan fortsätta bedrivas och därigenom bidra till att upprätthålla energiförsörjningen. Behovet av att göra en ändring som normalt är tillståndspliktig kan t.ex. uppkomma för verksamheter som har begränsningar i villkoren och verksamheter som inte uppfyller förutsättningarna för dispens i förordningen om stora förbränningsanläggningar

och förordningen om medelstora förbränningsanläggningar (se avsnitt 5.4).

Ett tillstånd begränsar vilken verksamhet som får bedrivas och vilken påverkan på omgivningen som är tillåten. En tillståndsprövning är emellertid ofta tidskrävande och ställer krav på ett relativt omfattande underlag. Förslaget möjliggör anmälan av en ändring av verksamheten som annars skulle vara tillståndspliktig. Det innebär en möjlighet att tillfälligt kunna hantera ändringar som går utöver vad som omfattas av tillståndet och villkoren för detta i ett anmälningssärende. För att uppfylla EU-rättens krav på förprovning så föreslås kompletterande bestämmelser om handläggningen av dessa anmälningssären (se avsnitt 6.3 och 6.4).

Ändringar bör endast få göras till följd av en överhängande risk för brist på gas i det nät eller andra leveranssätt som en anläggning använder. Bristen på gas måste vara av generell karaktär och inte drabba endast en enskilda anläggning. Bedömningen av när det finns en sådan risk bör baseras på en helhetsbedömning av försörjningssituationen. Detta innebär att det kan finnas en överhängande risk för brist även om det vid tidpunkten för anmälan finns tillräckligt med gas. Så kan vara fallet om det råder osäkerhet om tillgången till gas i det aktuella nätet inför en kommande uppvärmningssäsong och det finns risk för att fränkopplingar från gasnätet kan bli nödvändiga. Regleringen av krisnivåerna för den rörbundna gasförsörjningen finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) 994/2010 (artikel 11.1). Energimyndigheten är den behöriga myndighet som tillkännager krisnivåer i Sverige (lagen [2012:273] om trygg naturgasförsörjning och förordningen [2012:275] om trygg naturgasförsörjning). En indikation på att det finns en överhängande risk för brist på gas i det västsvenska gasnätet kan vara att Energimyndigheten utlyser krisnivån tidig varning. En annan indikation på överhängande risk för brist på gas kan vara starka signaler från EU:s institutioner. Till exempel har Europeiska unionens råd varit tydlig med att det inför vintern 2022/23 finns en betydande risk för att leveranserna av gas från Ryssland till Europa kommer att upphöra helt, och har antagit lagstiftning för att kunna hantera situationen (rådets förordning 2022/1369 av den 5 augusti 2022 om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas).

De verksamheter som får ändras efter anmälan är de som omfattas av 21 kap. 8–10 §§ miljöprövningsförordningen. En ändring genom anmälan får dock inte medföra att en verksamhet efter ändringen omfattas av en annan verksamhetskod. Avsikten med förslaget är endast att möjliggöra byte av bränsle. Tillstånd bör därför krävas om ändringen leder till att verksamhetens totala installerade tillförda effekt ökar. I miljöprövningsförordningen finns bestämmelser om att anmälningsplikt även gäller ändringar av en verksamhet om ändringen undantas från tillståndsplikt enligt vissa utpekade bestämmelser (1 kap. 11 § miljöprövningsförordningen). Denna bestämmelse bör kompletteras även med den nu föreslagna bestämmelsen om undantag från tillståndsplikten.

Tillståndets rättskraft hindrar inte att en ändring av verksamheten görs anmälningspliktig

En dom eller ett beslut om tillstånd till en verksamhet enligt miljöbalken som har fått laga kraft gäller mot alla, såvitt avser frågor som har prövats i domen eller beslutet (24 kap. 1 § miljöbalken). I 24 kap. miljöbalken finns bestämmelser om under vilka förutsättningar ett tillstånd kan begränsas eller förenas med ändrade eller nya villkor.

En ändring av en verksamhet som omfattas av ett tillstånd kan i vissa situationer även ske efter en anmälan till tillsynsmyndigheten. Av 9 kap. 6 § miljöbalken framgår att regeringen får meddela föreskrifter om att det ska vara förbjudet att bedriva miljöfarlig verksamhet utan tillstånd eller innan anmälan har gjorts. Med stöd av detta bemyndigande har regeringen i miljöprövningsförordningen föreskrivit vilka verksamheter och ändringar av dessa som omfattas av tillståndsplikt respektive anmälningsplikt. En ändring av en tillståndspliktig verksamhet kräver i enlighet med 1 kap. 4 § första stycket inte tillstånd, om ändringen i sig inte innebär en sådan verksamhet eller åtgärd som är tillståndspliktig enligt 2–32 kap. miljöprövningsförordningen eller om ändringen i sig eller tillsammans med tidigare ändringar inte innebär att en olägenhet av betydelse för människors hälsa eller miljön kan uppkomma. Vidare undantas vissa ändringar från tillståndsplikt enligt 1 kap. 5 och 5 a §§ miljöprövningsförordningen. I stället gäller anmälningsplikt för sådana ändringar som undantas från tillståndsplikt enligt 1 kap. 4, 5 och 5 a §§, vilket framgår av 1 kap. 11 § 1 och 2 miljöprövningsförordningen. Liknande undantag på grund av spridningen av det virus som orsakar sjukdomen covid-19 har tidigare funnits i numera upphävda bestämmelser i miljöprövningsförordningen.

Det nu aktuella förslaget innebär på motsvarande sätt att en möjlighet införs för tillsynsmyndigheten att ändra vissa av förutsättningarna för verksamheten i förhållande till vad som gäller enligt tillståndet, genom beslut efter anmälan.

Ändringen ska vara tillfällig

En viktig utgångspunkt i förslaget till utökat anmälningsförfarande är att en återgång till den ordinarie prövningen bör ske så snart det är möjligt. En återgång bör ske även om det finns en överhängande risk för brist på gas under en längre period. En tillfällig bestämmelse om att anmäla en ändring av en verksamhet i stället för att ansöka om tillstånd bör införas för att ge verksamhetsutövarna en möjlighet att ställa om sin verksamhet inför vintern 2022/23. Vid tidpunkten för tillsynsmyndighetens beslut ska myndigheten göra en bedömning av om det finns en överhängande risk för brist på gas. Ett beslut att godkänna en sådan anmälan får som längst avse tiden fram till och med den 30 september 2023. Verksamhetsutövarare får under den period som framgår av beslutet driva verksamheten på det sätt som framgår av beslutet eller föreläggandet, de villkor som gäller enligt tillståndet och eventuella tillämpliga föreskrifter om inte tillsynsmyndigheten beslutar något annat. Det innebär att verksamheten kan bedrivas i enlighet med beslutet även om tillgången på gas varierar under denna period. När det gäller tillsynsmyndighetens möjlighet att besluta om något annat bör beaktas att ett föreläggande inte får innebära mer ingripande

åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet (26 kap. 9 § andra stycket miljöbalken) och att det är viktigt att verksamhetsutövaren får möjlighet att med viss framförhållning planera verksamheten.

Om verksamhetsutövaren bedömer att det finns behov av att även efter detta datum bedriva verksamheten på ett sätt som kräver ett tillstånd kan verksamhetsutövaren ansöka om tillstånd till ändringen. I avsnitt 6.5 beskrivs de övergångsbestämmelser som föreslås gälla om en ansökan om tillstånd har kommit in till tillståndsmyndigheten senast den 30 september 2023.

6.2 Undantag från kravet på tillstånd om verksamheten kan antas medföra en betydande miljöpåverkan

Bedömning: Det finns skäl att göra undantag från MKB-direktivets krav på att miljöbedömning ska göras för en verksamhet som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det behövs ingen författningsändring för att åstadkomma detta.

Skälen för bedömningen: I förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd finns en bestämmelse som innebär att den myndighet som handlägger anmälan i fråga om vissa verksamheter eller åtgärder ska förelägga verksamhetsutövaren att ansöka om tillstånd, om myndigheten finner att verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (26 a §).

De aktuella förbränningsanläggningarna omfattas av MKB-direktivets krav (bilaga 1 punkt 2 a och bilaga 2 punkt 3 a). De verksamheter som omfattas av bilaga 1 är sådana som alltid ska antas medföra betydande miljöpåverkan. I bilaga 2 till direktivet finns de projekt där medlemsstaterna själva får bedöma från fall till fall eller med tillämpning av gränsvärden eller kriterier om en miljökonsekvensbedömning ska göras. Ändringar av projekt som tas upp i bilaga 1 omfattas av bilagorna om sådana ändringar uppfyller de eventuella tröskelvärden som anges i bilagorna (bilaga 1 punkt 24). Alla förändringar av dessa projekt omfattas av bilaga 2 om de inte ingår i bilaga 1 om de kan få betydande negativ inverkan på miljön (bilaga 2 punkt 13 a).

De verksamheter som omfattas av förslaget är enligt gällande bestämmelser tillståndspliktiga och anges därför inte i uppräknings- och anmälningspliktiga verksamheter som omfattas av krav på en bedömning från fall till fall om en miljökonsekvensbedömning behöver göras (25 § 2 förordningen om miljöfarliga verksamheter och hälsoskydd).

Av MKB-direktivet framgår att medlemsstaterna, efter en bedömning från fall till fall och inom ramen för den nationella lagstiftningen, får besluta att inte tillämpa direktivet på projekt eller delar av projekt som enbart avser försvaret eller projekt som enbart avser beredskapen vid civila olyckor och kriser om medlemsstaten anser att det skulle inverka negativt på dessa syften (artikel 1.3). En överhängande risk för avbrott i energiförsörjningen bedöms vara en sådan kris som avses. Det finns därför skäl att göra undantag från direktivets krav. Det bör därför inte införas krav

på tillsynsmyndigheten att förelägga verksamhetsutövaren att ansöka om tillstånd för att myndigheten bedömer att ändringen av verksamheten kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. En anmälan behöver därför inte innehålla de uppgifter som behövs för att göra denna bedömning (dvs. de uppgifter som avses i 8 § och 9 § 1 miljöbedömningsförordningen). Bestämmelsen i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd bör därför inte kompletteras med de verksamheter som tillfälligt blir anmälningspliktiga (25 § 2). Eftersom skyldigheten att förelägga verksamhetsutövaren att ansöka om tillstånd om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan endast gäller vid handläggning av de verksamheter som anges i 25 § 2 så behöver det inte göras något uttryckligt undantag från denna skyldighet i 26 a § 3.

6.3 Anmälans innehåll

Förslag: Det ska anges närmare vad en anmälan om en tillfällig ändring av en fjärr- eller kraftvärmeanläggning på grund av en överhängande risk för brist på gas ska innehålla.

Om ändringen görs i en industriutsläppsverksamhet ska ytterligare krav på beslutets innehåll ställas.

Skälen för förslaget: Förslaget att en ändring ska få göras efter anmälan i stället för efter tillståndsprövning innebär en lättnad i processuella krav men också en lättnad avseende det underlag en verksamhetsutövare behöver presentera. För ett tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken ska en specifik miljöbedömning göras enligt 6 kap. miljöbalken.

Det bör inte krävas en specifik miljöbedömning för de verksamheter som omfattas av det nu föreslagna undantaget från tillståndsplikten. Det måste dock finnas ett tillräckligt underlag i anmälan för att tillsynsmyndigheten ska kunna bedöma om ändringen ska godkännas, om det finns anledning att förelägga verksamhetsutövaren att utföra skyddsåtgärder och vidta försiktighetsmått eller genomföra andra förändringar på grund av ändringen av verksamheten, eller om verksamheten ska förbjudas.

För tillståndsprövade verksamheter finns ett skriftligt underlag från den tidigare tillståndsprövningen om verksamheten och omgivningens känslighet som kan uppdateras, kompletteras och presenteras i en anmälan om ändring. Verksamhetsutövaren bör därför ha möjlighet att i de flesta fall relativt snabbt ta fram de uppgifter som behövs i en anmälan om ändring.

Vad en anmälan om tillfällig ändring av fjärrvärmeverksamhet alltid ska innehålla

För att tillsynsmyndigheten ska ha ett tillräckligt underlag i ärenden som gäller ändring av en sådan fjärr- eller kraftvärmeanläggning som undantas från tillståndskravet behöver det införas en särskild bestämmelse om vad en sådan anmälan ska innehålla.

En förutsättning för att en anmälan ska få göras i stället för en ansökan om tillstånd för ändring är att ändringen behövs till följd av en överhängande risk för brist på gas. För att tillsynsmyndigheten ska kunna

bedöma om så är fallet måste verksamhetsutövaren, utöver de uppgifter som alltid ska ingå i en anmälan enligt 25 § 1 förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, bland annat visa att verksamheten är en sådan verksamhet som avses i den föreslagna undantagsregeln och att behovet av ändring har uppkommit till följd av en sådan risk.

Innehållet i anmälan ska belysa ändringen och skillnaden mellan befintlig verksamhet och den planerade verksamheten när andra bränslen används, jfr 25 § 1. Anmälan ska också innehålla uppgifter om under vilken period det finns behov av att bedriva den ändrade verksamheten.

Av anmälan ska det även framgå vilka åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa negativa miljöeffekter. Verksamhetsutövaren ska redovisa de försiktighetsmått som planeras med anledning av den ändrade verksamheten. Av detta följer att verksamhetsutövaren även behöver redovisa sådana uppgifter om miljöeffekterna av ändringen som gör det möjligt för tillsynsmyndigheten att ta ställning till frågan om tillräckliga skyddsåtgärder och försiktighetsmått. I detta ingår att redovisa underlag, t.ex. i fråga om miljöns känslighet i de områden som kan antas bli påverkade eller vad i miljön som kan antas bli betydligt påverkat.

För att underlätta myndighetens handläggning bör det också införas ett krav på att underlaget ska innehålla en redogörelse för alla tillståndsbestämmelser och villkor som gäller för verksamheten enligt tidigare tillstånd, liksom en icke-teknisk sammanfattning.

Innehållet i anmälan om den verksamhet som ändras är en industriutsläppsverksamhet

Anläggningar för förbränning enligt 21 kap. 8 och 9 §§ miljöprövningsförordningen utgör industriutsläppsverksamheter. Om ändringen av en sådan verksamhet kan ha en betydande negativ inverkan på människors hälsa och miljö utlöses kravet på tillstånd i industriutsläppsdirektivet, se avsnitt 6.4.

För att tillsynsmyndigheten ska kunna fatta ett beslut om föreläggande som kompletterar befintligt tillstånd och uppfyller kraven på tillståndets innehåll behövs uppgifter om

- användning av råvaror, andra insatsvaror och ämnen,
- den energi som används eller genereras i anläggningen,
- förhållandena inom anläggningens område,
- utsläppskällor och typ och mängd av utsläpp, och
- den teknik och metod som ska förebygga eller minska utsläpp och en översikt över alternativ teknik med referens till beslutade slutsatser om bästa tillgängliga teknik för verksamheten, metoder och åtgärder som övervägts,
- åtgärder för övervakning och kontroll av utsläpp, och
- åtgärder för att förebygga att avfall produceras, förbehandla avfall för återanvändning, materialåtervinna avfall och återvinna avfall.

I tillägg till det som nämnts ovan behöver en verksamhetsutövare som ännu inte upprättat och gett in en statusrapport enligt 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen göra det och ge in den i anslutning till anmälan, alternativt redovisa uppgifter som visar att risken är liten för att

verksamheten medför föroreningsskada inom det område verksamheten ska bedrivas.

6.4 Myndighetens hantering och beslut med anledning av anmälan

Förslag: Tillsynsmyndighetens handläggning ska vara skyndsam. Tillsynsmyndigheten ska i sitt beslut ange under vilken tid som den ändrade verksamheten ska få bedrivas och vid behov besluta om försiktighetsmått. Om förutsättningarna för ändring genom anmälan inte är uppfyllda ska myndigheten meddela förbud mot att genomföra ändringen. Myndigheten får även förelägga verksamhetsutövaren att söka tillstånd. Beslut om försiktighetsmått får avvika från det som gäller enligt tillståndet.

Om en ändring som kan ha en betydande negativ inverkan på människors hälsa eller miljön görs i en industriutsläppsverksamhet ska ytterligare krav på beslutet ställas. Tillsynsmyndigheten ska skicka ett föreläggande som meddelas för en sådan verksamhet till Naturvårdsverket för tillgängliggörande.

Skälen för förslaget

Handläggningen, prövningen och beslutets innehåll

Tillsynsmyndigheten ska vid sin handläggning av anmälan beakta om de särskilda kriterier för en tillfällig ändring av en fjärr- eller kraftvärmeanläggning som anges i 1 kap. 5 b § miljöprövningsförordningen är uppfyllda.

Eftersom överhängande risk för brist på gas kan medföra behov av brådskande ändringar för att undvika störningar i energiförsörjningen, är det av stor betydelse att handläggningen sker skyndsamt.

Tillsynsmyndigheten ska bedöma vilka effekter ändringen har på människors hälsa och miljön och om dessa är sådana att ändringen kan godtas.

Vid behov ska tillsynsmyndigheten förelägga om försiktighetsmått som ska vidtas för verksamheten. Detta innefattar eventuell ändring av det som gäller enligt tillståndet om en ändring behövs till följd av ändringen av verksamheten. Det innebär att beslutet om försiktighetsmått får avvika från det som gäller enligt verksamhetens tillstånd. Sådana ändringar kan omfatta villkor som avser möjligheten att lagra eller transportera bränsle. Avsikten är att försiktighetsmått ska meddelas med anledning av ändringen av verksamheten. De bestämmelser, villkor och försiktighetsmått som gäller för verksamheten enligt befintliga tillstånd eller andra beslut gäller fortsatt i övriga delar. Så snart de tillfälliga ändringarna upphört gäller det ursprungliga tillståndet med dess villkor.

Tillsynsmyndigheten ska i varje enskilt fall fatta ett beslut och, om den ändrade verksamheten kan få bedrivas, ta ställning till hur länge verksamheten får bedrivas och ange denna tidsperiod i sitt beslut. En ändring får medges längst till och med den 30 september 2023.

Om anläggningen är en industriutsläppsverksamhet

I industriutsläppsdirektivet finns bestämmelser om krav på innehållet i tillstånd för vissa verksamheter som omfattas av direktivet. För att leva upp till dessa krav när en ändring av en sådan verksamhet prövas efter anmälan behövs ytterligare bestämmelser om krav på beslutet för dessa verksamheter.

Av direktivet framgår att medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att verksamhetsutövaren underrättar den behöriga myndigheten om alla planerade ändringar av anläggningens art eller funktion eller en utvidgning av anläggningen, som kan få konsekvenser för miljön. I förekommande fall ska den behöriga myndigheten uppdatera tillståndet. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att ingen väsentlig ändring som planeras av verksamhetsutövaren genomförs utan att tillstånd har beviljats i enlighet med direktivet (artikel 20). Med väsentlig ändring avses en ändring av art eller funktion, eller en utvidgning, av en anläggning som kan ha en betydande negativ inverkan på människors hälsa eller miljön (artikel 3.9). Det bör därför införas särskilda krav på beslut för ändring av industriutsläppsverksamheter, dvs. de verksamheter som omfattas av 21 kap. 8 och 9 §§ miljöprövningsförordningen, om ändringen kan ha en betydande negativ inverkan på människors hälsa eller miljön.

I ett sådant fall bör det krävas att ett föreläggande om försiktighetsmått ska innehålla det som en dom i vanliga fall skulle ha innehållit enligt 22 kap. 25 och 25 f §§ miljöbalken. I 22 kap. 25 § regleras vilka bestämmelser som en dom i förekommande fall ska innehålla. I 22 kap. f § finns särskilda bestämmelser som gäller en dom som omfattar tillstånd till en förbränningsanläggning med en tillförd installerad effekt på minst 50 megawatt.

Av industriutsläppsdirektivet framgår att tillstånden ska omfatta gränsvärden för de förorenande ämnen som anges i bilaga II till direktivet. Om en anmälan avser ändring av en verksamhet som omfattas av direktivet, ändringen kan ha en betydande negativ inverkan på människors hälsa eller miljön och avser en verksamhet med utsläpp till mark, luft, ytvatten eller grundvatten bör det krävas att föreläggandet om försiktighetsmått utformas med särskild hänsyn till de förorenande ämnen som anges i bilagan. Dessa ämnen finns i avdelning 5 i bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Det bör därför införas en bestämmelse om att försiktighetsmått för dessa verksamheter ska utformas i enlighet med 11 a § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, dvs. med särskild hänsyn till om det i utsläppen förekommer ämnen som anges i avdelning 5 i bilagan till denna förordning.

Av industriutsläppsdirektivet framgår att efter att ett beslut om meddelande, förnyad bedömning eller uppdatering av tillstånd har fattats ska myndigheten göra viss information tillgänglig för allmänheten, inklusive via Internet (artikel 24.2). För att uppfylla detta krav bör det även införas krav på att tillsynsmyndigheten skickar föreläggandet till Naturvårdsverket för tillgängliggörande om anmälan avser en industriutsläppsverksamhet och ändringen kan ha en betydande negativ inverkan på människors hälsa eller miljön.

6.5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Författningsändringarna ska träda i kraft den 31 december 2022 och upphöra att gälla den 1 oktober 2023. Bestämmelserna ska tillämpas även på anmälningar som gjorts före ikraftträdandet.

En verksamhet som bedrivs per den 30 september 2023 och som omfattas av ett beslut om godkännande eller föreläggande om försiktighetsmått efter anmälan får fortsätta verksamheten om en ansökan om tillstånd har kommit in till tillståndsmyndigheten senast detta datum till dess att ansökan har prövats slutligt. För sådana verksamheter får tillsynsmyndigheten besluta om förelägganden om försiktighetsmått eller förbud.

Skälen för förslaget: Förslagen tar sikte på att skyndsamt kunna undanröja de risker som skulle kunna bli följden av en brist på gas. Författningsändringarna bör därför träda i kraft så snart som möjligt, vilket för närvarande bedöms vara den 31 december 2022. Eftersom förslagen innebär ett avsteg från den tillståndsplikt som normalt gäller för dessa verksamheter bör bestämmelserna upphöra att gälla den 1 oktober 2023. De verksamheter som bedömer att de även efter den 1 oktober 2023 har behov av ändringar i sin verksamhet och som i dag är tillståndspliktiga bör innan detta datum ansöka om tillstånd att ändra verksamheten.

Det bör införas övergångsbestämmelser som innebär att en verksamhet som bedrivs den 30 september 2023, efter anmälan om ändring i enlighet med förslag enligt denna promemoria och beslut om godkännande eller föreläggande om försiktighetsmått som lett till att verksamheten får bedrivas till den 30 september 2023, får fortsätta verksamheten om en ansökan om tillstånd har kommit in till tillståndsmyndigheten före detta datum till dess att ansökan om tillstånd har prövats slutligt. För sådana verksamheter bör tillsynsmyndigheten ges möjlighet att besluta om försiktighetsmått eller förbud.

Möjligheten för verksamhetsutövaren att anmäla tillfälliga ändringar av verksamheten till tillsynsmyndigheten i stället för att ansöka om tillstånd bör även omfatta anmälningar som gjorts före ikraftträdandet.

7 Konsekvenser

7.1 Konsekvenser för staten

Förslaget innebär att länsstyrelsernas arbete med prövning och tillsyn underlättas genom att det tydliggörs vilka avsteg från gällande regelverk och tillstånd som är möjliga under vissa omständigheter. Det är i första hand länsstyrelserna i Skåne, Hallands och Västra Götalands län som berörs av förslaget, även om bestämmelserna är allmänt tillämpliga. Förslaget innebär att länsstyrelserna får verktyg för att snabbt hantera frågor, ärenden och brådskande situationer som kan uppstå vid brist på gas.

Förslaget innebär att tillsynsmyndigheterna, dvs. i vissa fall länsstyrelserna, kommer att behöva granska anmälningar enligt det regelverk

som promemorian behandlar. De länsstyrelser som berörs av förslaget väntas å andra sidan behöva hantera färre ändringstillstånd och villkorsändringar om förslaget genomförs jämfört med om det inte genomförs.

Vad gäller tillsyn innebär en bristsituation ett ökat behov av statens insatser oavsett om förslaget genomförs eller inte. Att inte genomföra förslaget kan förväntas leda till att behovet av tillsynsinsatser ökar. Att genomföra förslaget ökar behovet av tillsynsvägledning från länsstyrelserna. Tillsynsvägledning utifrån författningsändringarna kommer också behövas från andra statliga myndigheter, till exempel Naturvårdsverket.

Lättare processuella krav kan i viss mån bidra till att det blir svårare för statliga myndigheter att bevaka sina ansvarsområden. Till exempel kan krav på tillståndsprövning ha betydelse för att statliga myndigheter ska få kännedom om en åtgärd. Lättnaderna gäller enbart för tillfälliga ändringar av verksamheter som har tillstånd. Nyttillkommande markanspråk eller helt nya typer av störningar bedöms därför inte bli aktuella i någon större utsträckning.

Konsekvenserna för staten är beroende av om en bristsituation uppkommer och dess omfattning. De statliga myndigheternas prövnings- och tillsynsverksamhet är avgiftsfinansierad. De eventuella kostnader som förslaget kan medföra bedöms kunna hanteras inom berörda myndigheters befintliga ekonomiska ramar.

7.2 Konsekvenser för kommunerna

För några av fjärr- och kraftvärmeanläggningarna är kommunen verksamhetsutövare. Det är främst det 30-tal kommuner som ligger i anslutning till det västsvenska gasnätet som berörs. Förslaget bedöms medföra positiva effekter för kommunerna som verksamhetsutövare genom att det ger möjlighet att anpassa driften av enskilda anläggningar utifrån en bristsituation och därigenom säkra värmeförsörjning genom fjärrvärmenätet. Förslaget förväntas också bidra till att samhällsviktig verksamhet i ökad utsträckning kan upprätthållas vid en bristsituation. Många kommunala verksamheter som skolor och äldreboenden får sin värmeförsörjning genom fjärrvärmesystem. Det är viktigt att kommunerna också vidtar de andra åtgärder som kan krävas för att säkerställa en trygg värmeförsörjning i kommunen, exempelvis genom minskad elförbrukning och information till kommunens invånare.

Kommunerna kommer att behöva granska anmälningar enligt det regelverk som promemorian behandlar i de fall kommunen är tillsynsmyndighet, dvs. i de fall kommunerna övertagit länsstyrelsens tillsynsansvar över tillståndspliktiga verksamheter som omfattas av förslaget. I likhet med vad som framförts ovan om konsekvenser för staten innebär förslaget en lättnad för kommunerna som tillsynsmyndighet i det avseendet att det tydliggörs vilka avsteg från gällande tillstånd som är möjliga under vissa omständigheter.

Kommunens tillsynsinsatser bedöms öka till följd av en bristsituation oavsett om förslaget genomförs eller inte. Förslaget berör dock ett

begränsat antal verksamheter, varför ökningen av tillsynsinsatser inte bedöms vara betydande. Att inte genomföra förslaget leder troligen till ökade insatser för att hantera överträdelser av tillstånd eller förelägga om försiktighetsmått och andra insatser för att säkra värmeförsörjningen i vissa kommuner. Prövning och tillsyn finansieras med avgifter varför förslaget inte förväntas medföra nämnvärt ökade utgifter för kommunerna.

7.3 Konsekvenser för företag och enskilda

Konsekvenserna för enskilda om inga åtgärder vidtas är risk för låga temperaturer inomhus.

Beroende bland annat på hur fjärrvärmenäten är konstruerade, vilka alternativa energikällor som finns och hur tillgången till el ser ut kan konsekvenserna av att inte genomföra föreslagna ändringar variera mellan olika platser och situationer. Det finns emellertid en risk för att stora delar av större städer eller orter inte kan förses med värme under de kallaste vinterperioderna. Även en sänkning av temperaturen i systemen, i det fall det är möjligt att genomföra, kan få allvarliga följder genom att elanvändningen ökar när fjärrvärmekunder söker kompensera för värmeförlusten, exempelvis genom ökad användning av elradiatorer. Om förslagen genomförs minskar risken för att enskilda drabbas.

För fjärrvärmeproducenterna innebär förslagen att många anläggningar kan fortsätta att drivas även om det blir brist på gas. Om fjärrvärmeanläggningarnas gasförbrukning minskar finns det också bättre förutsättningar för andra gasberoende anläggningar att fortsätta sin verksamhet. För att säkerställa en trygg värmeförsörjning är det viktigt att verksamhetsutövarna, tillsammans med berörda kommuner och länsstyrelser, också vidtar de andra åtgärder som kan krävas för att säkerställa en trygg värmeförsörjning, till exempel genom information till kunderna om att sänka sin förbrukning.

7.4 Konsekvenser för människors hälsa och miljön

Författningsförslagen syftar till att förkorta tiden för processen för miljöprövning av sådana verksamheter som bedömts ha brådskande behov av ändringar för att säkerställa att vissa anläggningar som är knutna till det västsvenska gasnätet har förmåga att upprätthålla värmeförsörjningen.

Det är de processuella reglerna som lättas tillfälligt. Höga krav till skydd för miljö och hälsa kommer att fortsätta ställas. Lättnaden i processkrav gäller för tillfälliga ändringar av verksamheter som har tillstånd. Det bedöms inte bli aktuellt att ta ny mark i anspråk. Det kan förutses att fler fjärrvärmeanläggningar kommer att byta bränsle vid risk för brist på gas än om förslaget inte genomförs. En förändring av driften i form av bränslebyte kan innebära tillfälligt ökade utsläpp av växthusgaser, stoft, kväveoxider, svaveldioxid och kolmonoxid samt störningar i omgivningen. Risken för sådana störningar är svåra att fullt ut bedöma men bedöms som mindre eftersom förslaget enbart avser befintliga tillståndsprövade verksamheter, ett mindre antal verksamheter och för en

begränsad period. Utsläppen kan öka något men även minska beroende på vilken typ av bränsle anläggningarna byter till och vilken reningsutrustning som finns installerad i anläggningarna.

Negativa miljö- och hälsoeffekter kommer dock att kunna begränsas, dels genom att ändringarna är tillfälliga, dels genom tillsynsmyndighets skyldighet att besluta om försiktighetsmått. Miljöbalkens hänsynsregler med bestämmelser om kunskapskrav, försiktighetsprincipen, produktval etc. gäller fortsatt liksom till exempel bestämmelser om miljö kvalitetsnormer. Konsekvenserna av att ändringarna inte genomförs, som risken för låga temperaturer inomhus, brist på varmvatten samt de störningar på systemen som tillfälliga avbrott i fjärrvärmerna kan orsaka är så allvarliga att det bedöms motiverat att genomföra de föreslagna ändringarna.

7.5 Bedömning av om förslaget överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU

Förslaget har utformats så att skyldigheter i berörda EU-direktiv uppfylls.

Författningsförslaget berör verksamheter som träffas av MKB-direktivet, se avsnitt 5.1. Direktivet innebär att medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att projekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan bland annat på grund av deras art, storlek eller lokalisering blir föremål för krav på tillstånd och en bedömning av deras miljöpåverkan innan tillstånd ges (artikel 2.1). Av direktivet framgår dock att medlemsstaterna får, efter bedömning från fall till fall och inom ramen för den nationella lagstiftningen, besluta att inte tillämpa direktivet på projekt eller delar av projekt som enbart avser försvaret eller projekt som enbart avser beredskapen vid civila olyckor och kriser om medlemsstaten anser att det skulle inverka negativt på dessa syften (artikel 1.3). Förslaget såsom det är utformat är förenligt med MKB-direktivet. När det gäller ändringar som behövs för bränslebyte i fjärrvärmeverk är det åtgärder som handlar om att hantera en civil kris. MKB-direktivets artikel 1.3 är tillämplig på dessa fall.

Industriutsläppsdirektivet ställer bland annat krav på tillstånd för vissa verksamheter. Direktivet innehåller även bestämmelser om vad en ansökan ska innehålla, vad som ska regleras i tillstånden och krav på att bästa tillgängliga teknik ska tillämpas. Vid ändring av befintliga industriutsläppsverksamheter finns krav i art. 20 om att verksamhetsutövaren ska underrätta den behöriga myndigheten om ändringen kan få konsekvenser för miljön. Väsentliga ändringar av verksamheten kräver tillstånd. Väsentlig ändring definieras i art. 3.9 som en ändring av art eller funktion av en anläggning som kan ha en betydande negativ inverkan på människors hälsa eller miljön.

Nu föreslagna ändringar gör inte något undantag från de materiella krav som ställs upp i industriutsläppsdirektivet utan utgör en tillfällig lättnad från miljöbalkens krav på tillståndsprövning. En anmälan om ändring av en industriutsläppsverksamhet får endast göras av befintliga industriutsläppsverksamheter som redan har tillstånd och omfattas av industriutsläppsbestämmelserna. För att uppfylla kravet på förprovning

ska ett föreläggande om försiktighetsmått meddelas av tillsynsmyndigheten när den prövar en anmälan om ändring. I art. 12 regleras vad en ansökan om tillstånd ska innehålla, vilket har genomförts i 22 kap. 1 § miljöbalken. Krav på vad ett tillstånd ska innehålla finns även i art. 14, som har genomförts i 22 kap. 25 § miljöbalken och 11 a § förordningen (1998:889) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. För att uppfylla direktivets krav ställs motsvarande krav på anmälnans innehåll respektive tillsynsmyndighetens beslut om föreläggande.

Byte av bränsle under en begränsad tid behöver inte alltid vara en väsentlig ändring i industriutsläppsdirektivets mening. Tillsynsmyndigheten ska göra en bedömning i det enskilda fallet av vad ändringen av verksamheten skulle innebära och förelägga verksamhetsutövaren att söka tillstånd när det är motiverat. Lättnaden i kravet på tillstånd gäller under en begränsad tid och under särskilda omständigheter. Om en ändrad verksamhet ska permanentas krävs tillstånd. Förslaget bedöms därmed vara förenligt med industriutsläppsdirektivet.

Industriutsläppsdirektivet och tillhörande slutsatser för bästa tillgängliga teknik (BAT-slutsatser) innehåller även materiella krav för bl.a. utsläpp till luft. Direktivet ger prövningsmyndigheten möjlighet att bevilja tillfälligt undantag för stora förbränningsanläggningar från gränsvärdena för svaveldioxid, stoft och kvävedioxider om en anläggning som enbart använder gasformigt bränsle undantagsvis måste använda andra typer av bränsle på grund av ett plötsligt avbrott i gasförsörjningen. Det finns även en möjlighet att göra undantag under sex månader från gränsvärden för svaveldioxid om verksamhetsutövaren inte klarar av att följa gränsvärdena p.g.a. ett avbrott i försörjningen av lågsvavligt bränsle som beror på en allvarlig brist på bränslet i fråga. Dessa undantagsmöjligheter har genomförts nationellt i förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar och innebär att verksamhetsutövaren vid behov kan ansöka om dispens hos tillsynsmyndigheten. Medlemsstaterna har en skyldighet att underrätta EU-kommissionen om undantag beviljas.

Motsvarande reglering finns för medelstora förbränningsanläggningar i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2193 av den 25 november 2015 om begränsning av utsläpp till luften av vissa föroreningar från medelstora förbränningsanläggningar, MCP-direktivet.

Enligt 1 kap. 16 § industriutsläppsförordningen är det under vissa förhållanden möjligt att få dispens från BAT-slutsatserna för branschen.